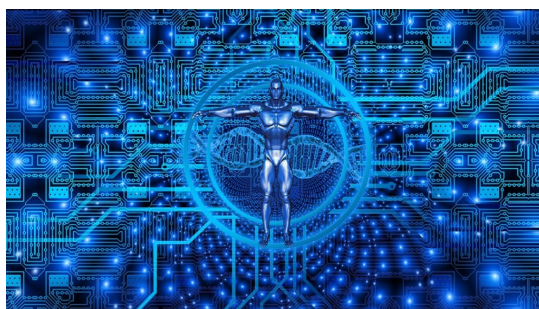

Hnutie Quantified Self, časť I. : Systém dohľadu v ére transhumanizmu

Agnieszka Stelmachová

21. októbra 2021 ✝ Spoločnosť

S príchodom čoraz novších a menších meracích prístrojov, ako aj s rozšírením informačných technológií a behaviorálnej psychológie sa dynamicky rozvíja tzv. kultúra *life-hackingu*, ktorej cieľom je hľadať jednoduché riešenia zložitých problémov v ére rastúcej nestálosti a neistoty. Jedným z jej prejavov je hnutie *Quantified Self*. Jeho členovia chcú **prekročiť svoje bytie a zažiť mystické osvietenie**.

Zdroj: Pixabay

Fenomén *quantified self* (*qs*) spojený so získavaním „čistého poznania“ **vymazáva zo života pravdivú vieru a ničí človeka**, okrem iného v dôsledku prílišného sústredenia sa na vlastné „ja“ a ignorovania pôsobenia Božej Prozreteľnosti. A čo je ešte horšie, zasahovaním do takmer každej oblasti života **podporuje budovanie spoločnosti dohľadu zloženej z odcudzených egocentrických jednotlivcov**. Anglický termín *quantified self* sa zvyčajne neprekladá, hoci v niektorých akademických štúdiách sa používa termín „kvantifikované ja“ či „kvantifikované ego“ atď.

Skupina ľudí, ktorá sa stotožňuje s týmto hnutím, poukazuje na to, že všetko sa dá merať pomocou počítačov, smartfónov a iných elektronických prístrojov, ako aj tradičnejšími metódami, ako je papier a ceruzka. Na základe získaných údajov sa tvoria ukazovatele, z ktorých možno vyvodit' ďalekosiahle závery o zdokonalení svojho tela či o zlepšení vlastnej výkonnosti, pričom sa neberie do úvahy širší kontext.

Zrod hnutia

V septembri 2008 sa v San Franciscu – ako uvádza Joseph M. Reagle, autor knihy *Hacking Life: Systematized Living and Its Discontents* – v sídle Kevina Kellyho (bývalého šéfredaktora časopisov *Wired* a *Cool Tools*) zišlo asi tridsať nadšencov, ktorí sa zaujímali o zlepšenie zdravia, najmä o zlepšenie genetiky a predĺženie života. Medzi nimi bol aj Gary Wolf, Kellyho kolega z časopisu *Wired*. Toto stretnutie malo byť počiatkom hnutia *Quantified Self* (*QS*), ktorého účastníci sa každoročne počas mítingov „Show & Tell“ delia o svoje najintímnejšie príbehy z merania svojich každodenných činností, pričom veria, že sa tým zvýši „poznatie seba samého prostredníctvom čísel“ – motto QS. Kelly naznačuje, že QS sa nezastavuje pri odpovediach na svetské otázky, ale ide ďalej a **dotýka sa transcendentálnych otázok**.

Táto zvláštna móda merania všetkého má nielen pomôcť lepšie hospodáriť s časom, ale aj **predĺžiť život**, či **dokonca zabezpečiť nesmrteľnosť** a dať odpoveď na hlavné otázky: Čím je človek v digitálnom veku? Možno zmeniť ľudskú prirodzenosť, a ak áno, ako? Ako prekonať obmedzenia biológie? Ako sa človek môže „nekonečne rozširovať“? Tieto otázky *de facto* súvisia s **koncepciou transhumanizmu a túžbou zbaviť sa obmedzení biologickej povahy a zabezpečiť kontinuitu po fyzickej smrti vo virtuálnej realite**.

Sebapoznanie a zdokonaľovanie sa prostredníctvom parametrizácie

QS podporuje tzv. sebapoznanie tela, mysle a ducha. Sebapoznanie má človeku zabezpečiť šťastie. Hnutie je rozšírené medzi zamestnancami Silicon Valley, IT odborníkmi a analytikmi, ale vzorce správania, ktoré propagujú, sa šíria v celej spoločnosti. Reagle sa domnieva, že ide o určitý druh variácie myšlienky, že „ak niečo nemôžete zmerať, nemôžete to riadiť“. Toto príslovie sa pripisuje konzultantovi v oblasti manažmentu Petrovi Druckerovi.

Reagle pripomína aj ďalší aforizmus slávneho fyzika Alberta Einsteina: „*Niekedy sa stáva, že to, čo sa počíta, sa nedá spočítať, a to, čo sa dá spočítať, sa nepočíta.*“ Ako naznačuje, merania môžu rovnako dobre skresľovať obraz reality a ako zvyčajne, pri vnímaní javov je potrebná širšia perspektíva. Niekedy jeden ukazovateľ môže zatieniť iný, ktorý je podstatný a tak skresliť celý obraz. Pre toto možno plánovať opatrenia, ktoré neprinesú zamýšľaný účinok.

Vedci, ktorí recenzujú vedecké práce, sa sťažujú na zvláštnu módu všetko kvantifikovať, všetko bodovať, a obávajú sa, že „v dobe metrizácie“ a „pretekov o život“ môžeme prehliadnuť a stratiť cenné práce, ktoré skutočne posúvajú stav vedeckého poznania. Prečo?

Lebo „keď sa stane cieľom, prestáva byť dobrým meraním“. Predstaviteľom hnutia QS však táto zdravá skepsa chýba. V článku *The Data-Deiven Life* v *New York Times Magazine* v roku 2010 Wolf napísal: „*Tolerujeme patológie kvantifikácie – suché, abstraktné, mechanické poznatky, pretože výsledky sú také silné. Meranie vecí vám umožňuje testovať, porovnávať, experimentovať. Čísla znižujú emocionálnu odozvu problémov a racionálne riešenie je pravdepodobnejšie.*“ Členovia hnutia teda **merajú všetko, čo sa dá**, od toho, čo jedia, cez rôzne životné funkcie, fyzickú aktivitu, sexuálnu aktivitu, úroveň stresu, kvalitu spánku, pocit osobného šťastia až po to, čo vylučujú.

Nezastavujú sa pri meraniach, ale **verejne sa delia o svoje skúsenosti** na výročných stretnutiach a na sociálnych sieťach. Výsledkom je nezvyčajne vysoký počet publikovaných príručiek, ktoré pomáhajú ostatným riešiť takmer všetky problémy v práci i v súkromnom živote. Extrémnym prípadom tejto činnosti je meranie exkrementov, vrátane exkrementov svojich partnerov – pred a po pohlavnom styku. Ľudia prekonávajú nové tabuizované bariéry a zbavujú sa zvyškov intimity.

Ich očakávaniam vychádzajú v ústrety spoločnosti, ktoré sú na čele pokročilých technológií, vyrábajú a predávajú pomôcky a zariadenia na všetky druhy meraní. Nedávno sa napríklad začali presadzovať tzv. inteligentné toalety, ktoré sú vybavené množstvom senzorov, videokamerami koordinovanými so softvérom, ktorý umožňuje zhromažďovať údaje vrátane tzv. jedinečného análneho odtlačku používateľov. Údaje sa majú ukladať v cloude a koordinovať s informáciami z iných zdrojov. Veľké technologické spoločnosti tak získajú „holistický pohľad“ na človeka, ktorému budú navrhovať konkrétne produkty a služby a zároveň nad ním budú mať čoraz väčšiu kontrolu.

Zdroj: wikimedia commons

Kvantifikované „ja“ a oddelenia ľudských zdrojov

Od rozšírenia tzv. QS kultúry (vhodnejšie by bolo anti-kultúry) si veľa sľubujú nielen veľké technologické spoločnosti, ale aj poisťovne, biotechnologické korporácie a, samozrejme, manažérsky sektor, najmä oddelenia ľudských zdrojov (HR).

Emine Saner vo svojom článku *The smart toilet era is here! Are you ready to share your analprint with big tech?* (Éra inteligentných toaliet je tu! Ste pripravení zdieľať svoj análny odtlačok s firmami Big Tech?), ktorý sa objavil 23. septembra tohto roku na *guardian.com*, ktorý podrobne opisuje komercializáciu myšlienok súvisiacich s popularizáciou tzv. inteligentných toaliet a nadšenie niektorých profesorov, ktorí veria, že existuje „úžasná nevyužitá príležitosť pre získavanie zdravotných údajov“, cituje o. i. prof. Eerke Boithena, špecialistu na kybernetickú bezpečnosť na Univerzite De Montfort.

Upozorňuje na možnosť, že sa tieto údaje môžu dostať do nežiaducich rúk a na profilovanie spotrebiteľov. Phil Booth, koordinátor *MedConfidential*, ktorý vedie kampane za zachovanie dôvernosti lekárskeho záznamu, **varuje pred obchodovaním s údajmi** zo strany spoločností Google, Facebook alebo Amazon. Trh so zdravím má hodnotu mnohých miliárd dolárov a spoločnosti Big Tech sú v ňom po uši. Spoločnosť Google si už v roku 2016 nechala patentovať senzor toaletnej stoličky.

Vedci vysvetľujú, že prostredníctvom celého radu tzv. inteligentných zariadení umiestnených v tzv. inteligentných domácnostiach (internet vecí), na verejných priestranstvách (inteligentné mestá) a na pracoviskách sa *de facto vytvára systém dohľadu*. Človek verí, že má inteligentný dom, a ten sa jednoducho – s jeho súhlasom – stane väzením. Booth poznamenáva, že údaje zo vzoriek stolice a moču môžu poskytnúť rôzne informácie o zdraví, riziku ochorenia, životnom štýle, užívaní drog alebo alkoholu. A tiež o tom, či je žena tehotná, či trpí nespavosťou, depresiou, úzkosťou atď. Analytici varujú, že tieto údaje by mohli využívať personálne oddelenia spoločností na zbavenie sa neefektívnych zamestnancov.

Integrované údaje sú sústom pre políciu a služby, ktoré môžu sledovať osoby, ktoré zanechávajú nielen odtlačky prstov, obraz zachytený monitorovacími kamerami, ale taktiež – s rozšírením inteligentných toaliet v budúcnosti – análne odtlačky po použití verejných toaliet a pod.

„Predstavte si svet, v ktorom by inteligentné toalety na pracovisku dokázali zistiť, ktoré pracovníčky sú tehotné, ktoré berú drogy alebo sú ohrozené fyzickými či duševnými chorobami, čo by znamenalo, že sú potenciálne menej produktívne, alebo budú čoskoro absentovať v práci,“ varuje *The Guardian*.

„Ludia si kupujú aplikácie na meranie krokov,“ poznamenal Booth, „a myslia si, že je to jednoducho skvelá nová vec na monitorovanie fyzickej aktivity. Prebral ju však Google. Všetky tieto bohaté dáta absorbuje firma, ktorá má iné ciele.“ Na vlastné želanie sa podieľame na vytváraní systému „digitálneho dohľadu“, ktorý je postupne podsúvaný digitálnymi gigantmi smerujúcimi k transhumanistickej transformácii a ére kyborgov.

dokončenie v II. časti

URL adresa článku: <http://christianitas.sk/hnutie-quantified-self-cast-i-system-dohladu-v-ere-transhumanizmu/>